

XITATIMENTE XA NHLANGANELO XA VUHANGALASAMAHUNGU

07 NHLANGULA 2026

14 WA VAEHLEKETELERIWA VA VONAKA EKHOLO KU LANDZELA KU MIKHOMO LEYI HLANGANISIWEKE EKA NANDZU WA VUXISI WA VUYISELO WA VAT YA R3.99 MILLION

Khumemune wa vanhu, lava katsaka tienthithi ta ntlhanu na vanhu wa nkaye, va vonakile ekholo ya Majisitarata ya Siyabuswa ku landzela mikhomo leyi hlanganisiweke leyi hlanganisiwaka na xikimi xa vuxisi lexi ehleketeleriwaka xa vuyiselo wa Xibalo xa Mixavo (VAT) ya R3.99 million.

Mikhomo yi landzela ndzavisiso wa swa vugevenga hi Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga (SARS) eka swihehlo swa swikoxo swa vuyiselo wa VAT swa vuxisi leswi rhumeriweke hi sisiteme ya eFiling hi vito ra enthithi. Swileriso swa nkomo swi hetisiwile enkarhini wa xitirhwana lexi hlanganisiweke eswifundzenikulu swa Mpumalanga, Gauteng, na Northwest, hi ku seketeriwa hi Xiyenge xa Ndzavisiso wa Vugevenga bya Xirhangana (Hawks) na vakhumbeki van'wana va nsindziso wa nawu.

Mhaka yi vumba xiphemu xa ndzavisiso wa rixaka wo anama ehansi ka Phurojeke ya “Jan Vas”, laha ntlawa wa swigevenga lowu ehleketeleriwaka ku va wu ri na vaaki va Afrika-Dzonga na va matikomambe havambirhi wu ehleketeleriwa ku va wu kongomisa eka SARS hi ku tirhisa swikimi leswikulu swa vuxisi swa VAT. Ntlawa wa swigevenga wu ehleketeleriwa ku va wu tirha eka swifundzakulu swo hlaya, ku katsa Mpumalanga, Limpopo, Northwest na Gauteng, naswona wu ehleketeleriwa ku va wu ti ngenelerisa eka migingiriko leyi hlanganisiweke leyi nga riki enawini leyi kongomisiweke eka ku kanganyisa nkwana.

Ku ehleketeleriwa leswaku mitlheriso ya VAT ya vuxisi yi rhumeriwile exikarhi ka Khotavuxika 2016 na Khotavuxika 2020, leswi fikiseke eka nkayivelo eka SARS wa kwalomuya ka R3.99 million.

Nandzu lowu wu kombisa hetiseko wa matshalatshala ma ntirhisano exikarhi ka SARS, Xiyenge xa Vuchuchisi xa Rixaka (NPA), Hawks na vatirhisani van'wana va nsindziso wa nawu eku vhumunuleni, ku lavisisa no chuchisa vugevenga byo nonoha bya mabindzu.

Hi ku tirhisa avelo-vunhlori, vuswikoti byo hlawuleka bya ndzavisiso na xiendlo lexi hlanganisiweke xa nchuchiso, mavandla lama ma ya emahlweni ma tirha kun'we ku ntlhatlha vugevenga bya mitlawa bya xibalo, ku sirhelela xibalo xa mfumo no tiyisa mfumo wa nawu.

Vuxisi bya VAT byi tshama byi ri byin'we bya mixungeto ya matimba swinene eka xindzhuti xa sisiteme ya xibalo ya Afrika-Dzonga. Swikoxo swa vuyiselo swa vuxisi swi hambukisa switirhisiwa ku suka eka vukorhokeri bya nkoka bya mani na mani, ku soholota mphikizanonene no hatlisisa nghingiriko wa ikhonomi lowu nga riki enawini lowu nyadzaka nkulo wa swa ikhonomi na nhluvukiso.

Nandzu wu tlhela wu kombisa nkoka lowu kulaka wa tlhantlho wa switiviwa na vuswikoti bya dijitali eku lweni na vugevenga bya xibalo. Tanihi xiphemu xa yona xa phurogireme ya ximodeni, SARS yi ya emahlweni yi vekisa eka tithekinoloji leti ndlandlamuxiwaka leti fambisiwaka hi

switiviwa leti tlakusaka vhumbunulo wa nxungeto, ku boxa tithiransakixini leti ehleketelerisaka eka goza ra masungulo no tiyisa vuswikoti bya nhlango ku hlamula hi ku hetiseka eka mixungeto leyi tumbulukaka. Mitumbuluxo leyi yi tlhela yi seketela vahakelaxibalo lava nga enawini hi ku olovisa phurosese ya vulandzelelanawu no hunguta mirhwalo ya vulawuri.

Khomixinara wa SARS Dkd Johnstone Makhubu u vurile:

"Rhandi yin'wana na yin'wana leyi yiviwaka hi kwalaho ka vuyiselo wa VAT i rhandi leyi tekiwaka ku suka eku akeni ka mfumo wa vuswikoti no phakela vukorhokeri eka vaaki va Afrika-Dzonga. SARS yi tiyimiserile ku tlhantlha tinetiweke ta swa vugevenga leti xanisaka sisiteme ya xibalo ku tivuyerisa tona vini. Hi ku tirhisa thekinoloji ya ximodeni, ntlhantlho wa switiviwa lowu ndlandlamukeke, na vutirhisani bya matimba na NPA na tiejensi ta nsindziso wa nawu, hi le ku endleni swi tika swinene eka vaxisi ku tirha. Hungu ra hina a ri kanakanisi: lava va lavaka ku nyandza xindzhuti xa sisiteme ya hina ya xibalo va ta vhumbunuliwa, va lavisisiwa no chuchisiwa."

Ndzavisiso lowu humeleleke na nchuchiso wa milandzu leyi xakelanaka xibalo swi ya hi ntirhisano wa matimba exikarhi ka tiejensi ta ndzavisiso na nchuchiso. Mhaka leyi yi seketela nkoka wa xiendlo xa nkoka lexi hlanganerike eku sirheleleni ka tshaku ra tiko ra xibalo no tiyisisa vutihlamuleri eka lava lavaka ku xolola sisiteme ya xibalo ku vuyeriwa hi swa vugevenga.

NPA yi tshama yi tiyimiserile ku tirha ekusuhi swinene na SARS na vatirhisani va yona va nsindziso wa nawu ku tiyisisa leswaku vanhu lava ngenenelelaka eka vugevenga bya swa timali bya xiyimo xa le henhla va yisiwa eka vululami no hlangana na switandzhaku hi ntalo swa swiendlo swa vona.

Vutirhisani bya SARS-NPA byi tshama byi ri phuphu ya nkoka eka nyimpi ya Afrika-Dzonga yo lwa na vugevenga bya xibalo, vukungundzwana na ikhonomi leyi nga riki enawini. Mavandla hamambirhi ma tshama ma lulamerile eka vutinyiketeri bya vona byo sirhelela switirhisiwa swa mani na mani, ku sirhelela xindzhuti xa sisiteme ya xibalo no tiyisisa leswaku vaonhi va tihlamulela.

Vaehleketeleriwa va 14 va sungurile ku vonaka eKfoto ya Majisitarata ya Siyabuswa hi ti 06 Nhlangu 2026 ku landzela ku khomiwa ka vona. Swikombelo swa beyili swi ya emahlweni.

Makumu.

Xi humesiwile Hi:

Vukorhokeri bya Xibalo bay Afrika-Dzonga (SARS)
Xiyenge xa Vuchuchisi xa Rixaka (NPA)

Mayelana na swivutiso swa vuhangalasamahungu:

SARSMedia@sars.gov.za

mnyuswa@npa.gov.za